

Yhteenveto TVT-kyselyn tuloksista

Henkilökunnan TVT-taitojen ja tarpeiden kartoitus syksyllä 2006

23.1.2007

TUKEn Verkkotiimi:
Marja Silenti
Tiina Heino

1 Kyselyn toteutus

TUKE toteutti tiedekunnan henkilökunnan **tieto- ja viestintäteknikan (TVT)** taitoja ja tarpeita kartoittaneen kyselyn marraskuussa 2006. Tarkoituksena oli koota tietoa tietokoneiden ja tietoverkon sovellusten käytöstä tiedekuntamme opetuksessa. Kysely sisälsi seitsemän monivalintakysymystä ja yhden vapaan tekstikentän.

Kysely lähetettiin sähköpostilista ltdk-ope@helsinki.fi:lle, jolle kuuluu n. 400 opetukseen osallistuvaa ja opetuksesta kiinnostunutta yliopistolaista ja HYKS:läistä. Kyselyn vastausaika oli kaksi viikkoa, ja siihen vastasi 99 henkilöä. Vastausprosentiksi muodostui 25%. Alhainen vastausprosentti johtunee siitä, että ltdk-ope@helsinki.fi:lle kuuluu myös monia sellaisia henkilöitä, jotka eivät itse anna opetusta. Jos tarkastellaan listalle kuuluvien henkilöiden työtehtäviä, saadaan vastausprosentiksi karkeasti arvioiden n. 40%.

Vastaava kysely toteutettiin edellisen kerran syksyllä 2004.

Opetustehtävä

Professori, dosentti, kliininen opettaja	80
Assistentti, tuntiopettaja, tms.	9
Opetushoitaja	6
Muu	3

Laitos

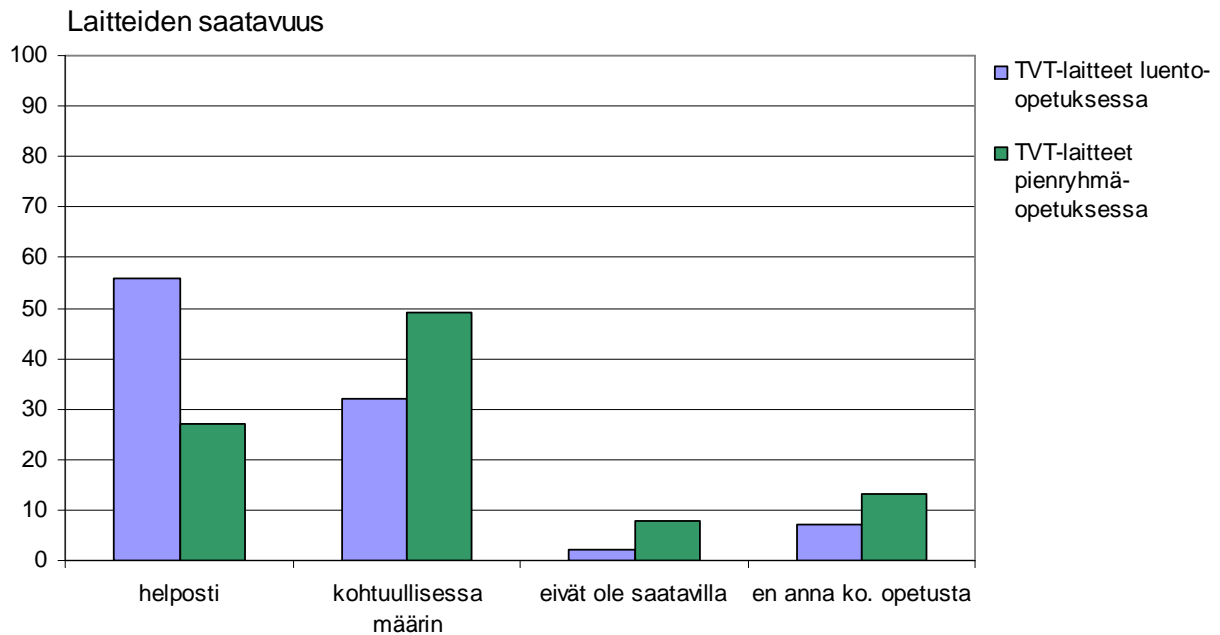
Biolääketieteen laitos	12
Hammaslääketieteen laitos	12
Kansanterveystieteen laitos	5
Kliininen laitos	48
Kliinisteoreettinen laitos	18
Oikeuslääketieteen laitos	1
Muu laitos	3
N=99 vastausprosentti n. 25%	

2 Tulokset ja toimenpiteet

Kyselyssä kartoitettiin TVT-laitteiden ja sovellusten käyttöä ja niiden saatavuutta sekä tiedusteltiin vastaajien koulutustarpeita. Lisäksi lomakkeessa oli tekstikenttä vapaille kommentteille. Seuraavissa kappaleissa tehdään yhteenveto opettajakyselyn tuloksista.

2.1 Laitteiden saatavuus

Kyselyn kysymykset 3: ”Ovatko TVT-laitteet helposti saatavillani ja käytettävissä luento-opetusta varten?” ja 4: ”Ovatko TVT-laitteet helposti saatavillani ja käytettävissä pienryhmäopetusta varten?” kartoittivat opettajien mahdollisuuksia käyttää TVT:tä opetuksessaan. Vastanneista 56,6% oli sitä mieltä, että TVT-laitteet ovat helposti saatavilla luento-opetusta varten. Pienryhmäopetukseen TVT-laitteita on vastanneiden mielestä hankalampi saada. 49,5% oli sitä mieltä, että pienryhmäopetukseen TVT-laitteita kohtuullisessa määrin käytettävissä.

Kuva 1: TVT-laitteiden saatavuus opetustapahtumiin

Biomedicumissa on tarjolla opetuskäyttöön ATK-luokka, jossa on 22 työasemaa ja videotykki. Biomedicumin ATK-luokan varauksia hoitaa BLL-laitoksen opintotoimistossa Ritva Henriksson (ritva.henriksson@helsinki.fi). Terkossa ja Biomedicumissa suuressa osassa ryhmätyötiloja on yksi työasema ja siihen liitetty videotykki. Terkon tilavarauksia hoitaa Terkon asiakaspalvelupiste. Varauksen voi tehdä paikan päällä tai puhelimitse puh. (09) 191 26643. Biomedicumin tilanvarauksista vastaa Marja Uskali (09) 191 71705. Tiloja varatessaan kannattaa myös tiedustella mahdollisia muita AV-laitteita kuten TV:tä tai videoita.

Lisätietoa kampuksen opetustiloista ja varusteista löytyy Teknisen osaston ja Kiinteistöpalveluosaston yksityiskohtaisesta listasta osoitteesta:

<http://www.helsinki.fi/teknos/opetustilat/meilahti/default.htm>

2.2 Sovellusten käyttö opetuksessa

Kyselyssä selvitettiin millaisten sovellusten kanssa opettajat ovat päivittäin tekemisissä. Vastuksista kysymykseen 5: ”Mitä seuraavista sovelluksista käytät nykyään opetuksessa?” ei kuitenkaan käy ilmi kuinka opettajat käyttävät ko. sovellusta. Emme siis tällä kysymyksenasettelulla saaneet selville käyttävätkö opettajat sovelluksia valmistellessaan opetusta, opettaessaan vai antavatko he opiskelijoille tehtäviä, joissa sovelluksia tulee käyttää. Vastuksissa yhdistynevät siis kaikki edellä kuvatut vaihtoehdot.

Valmiiksi lueteltujen vaihtoehtojen lisäksi kysely sisälsi vapaan tekstikentän listalta puuttuvien opetuksessa käytettyjen sovellusten raportointiin. Tällaisia muutaman opettajan mainitsemia apuvälineitä olivat Moodle, Alman opetussivut, MOT kielikone, Wikipedia, Google ja videoeditointi.

Suosituin opetuksessa käytetty TVT-sovellus oli odotetusti PowerPoint. Vastanneista 90,7% käytti PowerPointia opetuksensa tukena. Muiden TVT-sovellusten käyttö on lueteltu sovelluskohtaisesti seuraavissa luvuissa.

2.2.1 Terkon elektroniset aineistot

Terko tarjoaa opettajille opetuksen tueksi lääketieteellisiä tietokantoja (Medline, Cochrane), elektronisia kokotekstilehtiä (JournalNavigator) sekä elektronisia lääketieteen perusteoksia (yli 50 kpl, esim. Harrison's Principles of Internal Medicine, Hurst's The Heart). Näitä kaikkia voidaan hyödyntää opetuksessa. RefWorks-viitteidenhallintaohjelman avulla opettaja voi antaa opiskelijoilleen kurssin aihepiiriin liittyviä artikkeleita (esim. RefShare-toimintoa hyödyntäen).

Terkon tarjoamista erilaisista elektronisista aineistoista Medline ja JournalNavigator olivat hyvin suosittuja verrattuna muihin vaihtoehtoihin. Vastanneista 58,8% sanoi käyttävänsä opetuksessaan usein Medlinea. JournalNavigatoria käytti usein 51,0% vastanneista.

	Käytän usein %	Käytän harvoin %	En käytä %
Medline	58,8	27,8	13,4
JournalNavigator	51,0	32,3	16,7
Cochrane-kirjasto	12,8	39,4	47,9
Elektroniset kirjat	9,6	29,8	60,6
RefWorks	5,3	24,5	70,2

Elektronisia kirjoja voitaisiin selkeästi hyödyntää opetuksessa enemmän. Samoin Cochrane-kirjaston käyttöä voitaisiin selkeästi lisätä opetuksessa. Cochrane-kirjasto on tärkeä tiedonlähde näyttöön perustavassa lääketieteessä (EBM).

Terko järjestää lukukauden aikana useita koulutuksia RefWorksista, Terkon elektronisista palveluista sekä Medlinen tehokäytöstä. Lisätietoja Terkon kurssitarjonnasta löytyy Terkon kotisivuilta:

<http://www.terko.helsinki.fi/tiedonhankinnanop/asiakaskoulutus.htm>

2.2.2 Oppimateriaalit

Opettajilla on monia mahdollisuuksia hyödyntää verkkoa opetuksessaan. Sähköisten oppimateriaalien jakamiseen tarjotaan Terkon hallinnoimaa Digitaalista kurssikirjastoa (DiKK). Opettaja voi laittaa valmistamansa oppimateriaalin DiKK:oon, jonne opiskelijoilla on pääsy mistä tahansa Internetistä. DiKK:oon sijoitettu oppimateriaali voi olla talletettuna esim. PowerPoint-kalvoesityksinä. Terveysportti toimii myös hyvänä tietolähteenä opetuksen ohessa. Lähiopetuksen lisäksi kurssi tai osia kurssista voidaan siirtää yliopiston verkko-oppimisympäristöön WebCT:hen. Edellisten lisäksi opettajalla on myös mahdollisuus laatia virtuaalisia potilaita esim. ryhmäopetuksen tueksi (VPP).

Suosituin edellä luetelluista TVT-sovelluksista oli Terveysportti, jota 40,6% vastaajista sanoi käyttävänsä usein opetuksessaan. 32,6% vastaajista kertoi tekevänsä PowerPointilla oppimateriaalia, jota voidaan jakaa verkossa.

	Käytän usein %	Käytän harvoin %	En käytä %
Terveysportti	40,6	34,4	25,0
PowerPointia verkossa jaettavaksi tarkoitetun oppimateriaalin valmistamiseen	32,6	26,3	41,1
Digitaalinen kurssikirjasto (DiKK)	17,9	27,4	54,7

Bio-lääketieteen laitos (BLL) on jo kahden vuoden ajan tarjonnut oppimateriaalinsa ainoastaan DiKK:n kautta. DiKK:n käyttö tulee varmasti kasvamaan tulevaisuudessa, koska sen käyttöön tottuneet opiskelijat siirtyvät vähitellen opinnoissaan kliiniseen vaiheeseen. Apua DiKK:n käyttöön saa Terkosta Tiina Heinolta (tiina.m.heino@helsinki.fi) ja käyttöohjeet läytyvät TUKEn sivuilta osoitteesta:

<http://www.ltdk.helsinki.fi/tuke/opettajille/tipsntricks.htm>

	Käytän usein %	Käytän harvoin %	En käytä %
WebCT	5,4	18,5	76,1

Yliopistolla on vuoden 2007 alusta alkaen käytössä kaksi eri verkko-oppimisympäristöä, WebCT ja Moodle. Yliopiston strategia vuodelta 2004 - 2006 kannusti voimakkaasti opettajia siirtämään opetuksensa tai osan opetuksestaan verkkoon. Verkkokurssit eivät kuitenkaan toistaiseksi ole saavuttaneet suurta suosiota lääketieteellisessä tiedekunnassa.

Verkko-oppimisympäristöt tarjoavat monipuolisia työkaluja ryhmätöiden tekoon, materiaalin jakoon ja keskusteluun. Tiedekunnan verkko-opetuksen tukihenkilöt neuvovat mielellään verkko-opetuksesta kiinnostuneita henkilöitä lähiopetuksen muovaamisesta verkkokurssiksi. Tiedekunnan verkko-opetuksen tukihenkilöinä toimivat Tiina Heino sekä Marja Silenti.

	Käytän usein %	Käytän harvoin %	En käytä %
Virtuaalinen potilaspankki VPP	1,1	17,0	81,9

Virtuaalinen potilaspankki VPP on tiedekunnan oma verkko-sovellus, joka muodostuu erilaisista potilas-simulaatioista. VPP:n kehitystyö on käynnissä ja uusi versio saataneen käyttöön kevään 2007 aikana.

VPP:n ensimmäisellä versiolla on toteutettu ns. ”Kuukauden tapauksia” jo vuoden ajan. Opiskelijoilta saatu palaute on ollut myönteistä. Opiskelijoiden avoimesti ratkaistavaksi tarjottavat tapaukset ovat olleet opiskelijoiden keskuudessa varsin suosittuja ja parhaimmillaan yksittäistä kuukauden tapausta on ratkonut yli 80 opiskelijaa.

VPP:n uuden version myötä opettajien hallinnointityö vähenee ja sekä opettajalla että opiskelijalla on mahdollisuus saada monipuolista palautetta suorituksista. Uudistusten myötä potilaspankin käytön toivotaan kasvavan. VPP:n uuden version käytöstä järjestetään keväällä 2007 koulutusta ja järjestelmää tullaan esittelemään mm. kampuksen tietotekniikkaseminaarissa IT-Medissä. Jos olet kiinnostunut tutustumaan VPP:hen, ota yhteyttä Kalle Romanoviin (kalle.romanov@helsinki.fi).

2.3 Lisäkoulutus

Kyselyn viimeisessä osassa kysyttiin mistä TVT-sovelluksesta opettajat haluaisivat lisäkoulutusta. Vastaajilla oli mahdollisuus valita sovellus listasta tai kirjoittaa oma ehdotuksensa vapaaseen tekstikenttään. Listassa olevien vaihtoehtojen lisäksi vastanneet halusivat lisäkoulutusta mm. Moodlesta, digi-kuvauksesta, Almasta ja videoeditoinnista.

Yliopistolla sovelluskoulutuksia järjestävät Opetusteknologiakeskus, Terkko ja TUKE. Seuraavasta taulukosta käy ilmi kuinka lisäkoulutuksen tarve vaihteli aihepiireittäin ja myös miten lisäkoulutuksen sisällöt jakautuvat eri koulutusten tarjoajien kesken.

Sovellus	Haluaa lisäkoulutusta
Kuvankäsittelyohjelma	46%
Omien WWW-sivujen tuotanto	35%
RefWorks-viitteidenhallintaohjelma	28%
PowerPointin käyttö verkossa jaettavaksi tarkoitettun oppimateriaalin valmistamiseen	25%
Virtuaalisen potilaspankin (VPP) käyttö	25%
PowerPointin käyttö luento-opetuksessa	23%
WebCT-opiskeluympäristö	21%
Digitaalinen kurssikirjasto	17%
Cochrane-kirjaston tietokannat	11%
BookNavigator (elektroniset lääketieteelliset kirjat)	11%
Terveysportin tietokannat	10%
Sähköpostilistat	10%
Muiden tuottamat WWW-aineistot	6%
JournalNavigator (elektroniset kokotekstilehdet)	5%
Medline-tietokanta	2%

Opetusteknologiakeskus

- Sovelluskoulutusta
- Lyhytkursseja ja asiantuntijakoulutusta
- Perustasosta erityistaitoihin

Kurssit ja aihepiirit

- Digitaalinen kuva ja animaatiot opetuskäytössä: digikuvaus, kuvankäsittely ym.
- Opetus verkkoon videoteknologiaa hyödyntäen: luentosarjojen videointi, videoneuvottelu
- Verkko osaksi opetusta: verkko-oppimisympäristöt, oppimateriaalin valmistaminen

Lisää tietoa:

- <http://ok.helsinki.fi/?page=77>

Terkko

- Tiedonhankinnan opetus
- Asiakaslähtöinen käyttäjäkoulutus eri kohderyhmille
- Esittely- ja kyselytilaisuuksia elektronisista palveluista

Kurssit:

- Elektroniset kirjastopalvelut
- Elektronisten kirjastopalvelujen tehokäyttö
- Tiedonhaku Medline-tietokannassa
- Medline-tietokannan tehokäyttö
- Systemaattinen tiedonhaku
- RefWorks-viitteidenhallintaohjelma
- Julkaisurekisteri, -arkistot ja viittaustietokannat
- Mobiilipalvelut-koulutus
- Kirjallisuus- ja tiedonhakukurssi

Lisää tietoa:

- <http://www.terkko.helsinki.fi/tiedonhankinnanop/>

TUKE

- Sovelluskoulutusta
- Teemapäiviä ja työpajoja
- Seminaareja
- Käyttöohjeita

Kurssit:

- PowerPoint
- Excel
- Oppimisympäristöt
- IT-Medi-seminaari
- Opetuksen päivä

Lisää tietoa:

- <http://www.ltdk.helsinki.fi/tuke/opettajille/kurssikalenteri.htm>
- <http://www.ltdk.helsinki.fi/tuke/opettajille/tipsntricks.htm>

Liite 1

Tieto- ja viestintätekniiikan (TVT) käyttö opetuksessa: opettajat

Kartoitamme kyselyn avulla tieto- ja viestintätekniiikan (TVT) opetuskäyttöä lääket. tiedekunnassa, eli koamme tietoa tietokoneiden ja tietoverkon sovellusten käytöstä tiedekuntamme opetuksessa.

Huomaa, että kysely on tarkoitettu jokaiselle, niin professoreille, dosenteille, assistenteille kuin opetushoitajallekin jne.

Kysely koskee omaa opetustyötäsi, kokemuksiasi ja tarpeitasi. Vastauksissa ei pidä pyrkiä kuvaamaan laitoksesi näkökulmaa tai yleistä laitoksen opetustoimintaa. Täytä tämä lomake ja paina Valmis-painiketta.

Taustatiedot

1. Toimeni opetustehtävissä:

- a. professori tai muu senioriopettaja (esim. dosentti, yliassistentti, kliininen opettaja ym)
- b. nuorempi opettaja tms. (assistentti, tuntiopettaja jne)
- c. opetushoitaja
- d. muu

2. Laitokseni on:

- a. Biolääketieteen laitos
- b. Hammaslääketieteen laitos
- c. Kansanterveystieteen laitos
- d. Kliininen laitos
- e. Kliinisteoreettinen laitos
- f. Oikeuslääketieteen laitos
- g. Muu laitos

Tieto- ja viestintätekniiikan käyttö opetuksessa

3. Ovatko TVT-laitteet helposti saatavillani ja käytettävissä luento-opetusta varten?

- a. helposti saatavilla (pienellä ennakosuunnittelulla ne saa käyttöönsä)
- b. kohtuullisessa määrin saatavilla (kun hyvissä ajoin suunnittelee ja tekee varaukset)
- c. eivät ole saatavilla (niitä ei ole tai käyttö estetty; lukittu tila tai käyttäjätunnukset tms.)
- d. en anna luento-opetusta

4. Ovatko TVT-laitteet helposti saatavillani ja käytettävissä pienryhmäopetusta varten?

- a. helposti saatavilla (pienellä ennakosuunnittelulla ne saa käyttöönsä)
- b. kohtuullisessa määrin saatavilla (kun hyvissä ajoin suunnittelee ja tekee varaukset)
- c. eivät ole saatavilla (niitä ei ole tai käyttö estetty; lukittu tila tai käyttäjätunnukset tms.)
- d. en anna ryhmäopetusta

5. Mitä seuraavista sovelluksista käytät nykyään opetuksessa?

1. en lainkaan 2. harvoin 3. usein

1 2 3

Esitysgrafiikan (PowerPoint) käyttö luento-opetuksessa

Esitysgrafiikan käyttö (PowerPoint) verkossa jaettavaksi tarkoitetun oppimateriaalin tuottamiseen

Kuvankäsittelyohjelma

Sähköpostilistat

Digitaalinen kurssikirjasto

Terveysportin tietokannat

Virtuaalinen potilaspankki

Medline-tietokanta

Cochrane-kirjaston tietokannat

RefWorks-viitteidenhallintaohjelma

JournalNavigator (elektroniset kokotekstilehdet)

BookNavigator (elektroniset lääketieteelliset kirjat)

Omien WWW-sivujen tuotanto

Muiden tuottamat WWW-aineistot

WebCT-opiskeluympäristöä

Muu sovellus, mikä?

Toiveet

6. Minkä atk-menetelmän käyttötaitoon haluaisit perehtyä kursseilla, joita järjestetään opetushenkilöstölle? Valitse yksi tai useampia seuraavista:

Esitysgrafiikan (PowerPoint) käyttö luento-opetuksessa

Esitysgrafiikan käyttö (PowerPoint) verkossa jaettavaksi tarkoitetun oppimateriaalin tuottamiseen

Kuvankäsittelyohjelma

Sähköpostilistat

Digitaalinen kurssikirjasto

Terveysportin tietokannat

Virtuaalisen potilaspankin (VPP) käyttö

Medline-tietokanta

Cochrane-kirjaston tietokannat

RefWorks-viitteidenhallintaohjelma

JournalNavigator (elektroniset kokotekstilehdet)

BookNavigator (elektroniset lääketieteelliset kirjat)

Omien WWW-sivujen tuotanto

Muiden tuottamat WWW-aineistot

WebCT-opiskeluympäristö

Muu sovellus mikä:

7. Mikä olisi paras sopivin koulutuksen muoto?

- sovelluskoulutus atk-luokassa
- omien materiaalien työstäminen työpajassa atk-luokassa, vetäjä neuvoo osallistujia
- www-aineistot, käyttöohjeet yms.

8. Vapaamuotoisia kommentteja koulutustoiveista: